

MARIBORSKI VEČERNIK

„JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemanje
v upravi ali po pošti 10 din. dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček, rač. št. 11.409

Paradoksi v denarnem kraljestvu

Sporodno s tolikimi paradoksi, ki si jih navadni zemljani ne moremo razložiti in čisto povzročajo preglavice tudi onim širšega in globljega vpogleda v tajne pozitivnega življenja, zapazimo v novejšem času dvoje zelo značilnih in pomembnih paradoksnih pojavov: Porast količine zlata in — vsaj navidezno preobilico kapitala.

Novodobne teorije pridigujejo in napovedujejo izločenje zlata kovine kot podlage in merila za vrednost, želja po zlato pa raste, zlasti v zadnjih letih, ko je na mesto romantike bivših iskalcev zlata stopila konsolidirana velika produkcija zelo omejenega števila podjetij. Ta so v zadnjih letih dvignila količino z 19.4 milijona na 35.5 milijona v letu 1937, kar pomeni bajno vrednost. Vrednost svetovne zlato produkcije v prejšnjem letu je dosegla 1.3 milijarde dolarjev (okrog 50 milijard dinarjev). Prva zlata zakladnica je v južni Afriki, ki daje skoro 1/4 celotne svetovne produkcije. Severna Amerika — Kanada sta dali 4 milijone vnč (okrog 1/8 celotne količine), Avstralija 1.4, Mehika 850.000, ostale države 7.4 milijona vnč.

Drugi največji dobavitelj zlata že tri leta sem je sovjetska Rusija, od katere pa ni natančnih poročil. Tako je ruska zlata produkcija od merodajnih svetovnih tvrdk korigirana. V letu 1936, je tvrdila Samuel Montagne & Co. reducirala ruske podatke s 7.5 na 5.4 mil. vnč. Bilo kakorkoli, a že ta močno okrnjena cenitev potrjuje, da je zlata produkcija zrastle z letnih 900.000 v letu 1928. na 6 milijonov vnč v prejšnjem letu, kar je edinstven pojav. (Neki ameriški dnevnik je nedavno poročal, da bo skoro dosegla produkcijo 1/10 svetovne produkcije).

Ni dvoma, da bo ostala zlata produkcija na tej, če ne še večji višini, tudi v naslednjih letih, ker proži nihanje valut izredno privlačnost za zlato mrzlico. Tudi vidimo, da se skušajo valute čim bolj oddaljiti zlati podlagi in se čim bolj stopnjuje vrednost zlata. Kje je vzrok? Menda prej v psihozi lovcev na zlato, ki ima svojo veliko tradicijo, kot pa v ekonomskih pojavih.

Istočasno pa so politične peripetije in neugnana dinamika izvale nov problem: Preobilico kapitala, Švica, Holandija, Švedska, Sev. Amerika in Anglija so nasičene z denarjem in so morale preprečiti nagel denarni dotok s posebnimi ukrepi, najbrže bolj gospodarskega ko pa legislativnega značaja. V teh in tudi drugih državah se varujejo pred prevelikim dotokom kapitala z odpovedjo obresti, z vlogami »točnega denarja«, z daljšim odpovednim rokom in z liberalnostjo prepovedi o izvozu denarja, kakor je nedavno ukrenila Nizozemska.

Vprašanje je, če je preobilica denarja naraven, struktiven pojav, ali le izraz zaskrbljenosti in psihičnih borb radi političnih in gospodarskih dogodkov. Čeprav je zelo porastle produkcija zlata povečala kapitalno stanje in povzročila razmah kredita, ne moremo te okoliščine smatrati za vzrok preobilice denarja. Potovanje kapitala pa je doseglo svoj vrhunec ob zadnjem padcu francoskega franka, ko so šle ogromne vsote zlata iz Francije, da dobe drugje zaščito. Odtlej pa se opaža močan pritok — dokaz, da je uređitev državnih financ in zaupanje v vrednost denarja vrnilo razpoloženje in pripravljenost za uporabo kapiatla v produktivne namene.

Iz vsega tega pa se moramo poučiti, kako daleč sega današnja zmeda, ki iz-

Pričetek borbe za podonavsko in balkansko tržišča

BUKARESTA, 15. junija. V kratkem se bo izpolnilo napovedano potovanje predstavnikov angleškega ter francoskega gospodarstva v države Srednje Evrope in Balkana. Predstavniki najpomembnejših francoskih ter angleških gospodarskih organizacij bodo potovali v Madžarsko, Romunijo, češkoslovaško in Jugoslavijo, da neposredno proučijo možnosti za trgovino ter investicije. Srednja Evropa, zlasti pa balkanski polotok, je danes pod nadmočnim gospodarskim vplivom nemškega gospodarstva, ki zavzema v izvozu ter izvozu Romunije, Jugoslavije, Bolgarije in Turčije prvo mesto. Dolgoletna »odsočnost« Anglije ter Francije na južnih evropskih tržiščih se opravičujejo s posebnimi oziri na gospodarsko strukturo, ker živi Francija avtar-

kično in ker dobavlja Anglija živila ter sirovine pretežno iz kolonij ter dominionov. Radi napak angleške ter francoske trgovinske politike se je Nemčija gospodarsko zasedla na Balkanu. Sedaj pa sta se Velika Britanija ter Francija odločili, da tekmujejo na balkanskih tržiščih z Berlinom in se je že ob priliki angleško francoskih razgovorov v Londonu sklenila povečana angleško francoska gospodarska aktivnost na teh področjih. Anglija in Francija ne marata sicer vzbujati vtisa ostrejšje rivalitete, ker jima ni do direktne gospodarske vojne, vendar po sta se obe državi odločili, da povdarjata odslej na Donavi in na Balkanu svojo navzočnost ter tako nevtralizirata vpliv nemškega gospodarstva.

Smrt 150.000 ljudi v poplavi Rumene reke

HANKAU, 15. junija. Radi katastrofalnih razdejanj, ki jih je povročila Rumena reka v provinci Honan, se nahajajo vojne operacije v popolnem zastoju. Po približnih ocenitvah je v umazanem vodovju narasle reke našlo doslej smrt 150.000

ljudi. Med žrtvami je tudi več tisoč Japoncev. Tudi številne japonske municijske ter proviantske postojanke so poplavljenе. Na stotine in stotine vozil in tovornih avtomobilov je izginilo v vodovju Rumene reke.

Danes popoldne bo v spodnji zbornici burna debata

LONDON, 15. junija. Včerajšnji govor predsednika vlade Chamberlaina v spodnji zbornici v zvezi z incidenti v republikanskih pristaniščih, v katerem je naglašal, da se o'ramba angleških ladij v španskih vodah ne more zagotoviti, dokler se Anglija ne odloči, da direktno poseže v sovražnost, kar pa ne bi bilo priporočljivo, je vzbudilo v angleški javnosti deljena naziranja. Za danes popoldne se napoveduje v spodnji zbornici precej burna debata. Opozicijski listi odklanjajo popustljivo omahljivost vlade v vprašanju varstva angleške svobodne plovbe, dočim vladni tisk, s »Times« na čelu, vladno odločitev zagovarja. Vladni listi pišejo, da ne more angleška vlada pod sedanjimi okoliščinami resnično nič drugega storiti, ker bi vsaka druga odločitev bila istovetna z udeležbo Anglije

v španski državljanski vojni. Če bi angleške vojne ladje posegle v operacije, bi nastal položaj, ki bi bil še zamotanejši, kakor je sedanjí. Anglija je, tako navaja vladni tisk, uveljavljala politiko kolektivnega nevmešavanja in je popolnoma pravilno, če ne odstopi s tega stališča. Veliko zadovoljstvo so zbudila Chamberlainova izvajanja v Rimu in Berlinu, kjer slavijo angleškega ministrskega predsednika kot modrega državnika. V Parizu se kaže nezadovoljstvo, četudi priznavajo, da ni bilo v sedanjem mednarodnem položaju mogoče drugače spregovoriti, če naj se še uveljavi angleška nevmeševalna politika. V pariških krogih opozarjajo, da ima Anglija navzlic vsemu še možnost gospodarsko-političnih represalij, ki bi jih tudi izkoristila, če bi se nadaljevali napadi na angleške parnike.

Strahovito orkansko razdejanje na Ogrskem

BUDIMPEŠTA, 15. junija. Preko Ogrskega se je razbesnel v pretekli noči usoden orkan. Strela je ubila 8 ljudi. Orkan je uničil nešteto kmečkih hiš, odnašal

strehe ter ruval drevesa, ki jih je metal po zraku. Na severnem Ogrskem je podrl okoli 100 hiš, pod katerimi je našlo smrt okoli 20 ljudi.

Sijajno izpričana češkoslovaška zavest: Ogromni prispevki za narodno obrambo

PRAGA, 15. junija. ČTK poroča: Iz vseh krajev Češkoslovaške prihajajo prispevki v korist narodne obrambe. Zbrane so že ogromne vsote denarja. Med drugim so prispevala velike zneske razna industrijska podjetja. Tako je velika

tvrdka »Bata« prispevala 20 milijonov češkoslovaških kron. Delavci tega podjetja pa okoli 10 milijonov kron. Češkoslovaška Narodna banka je prispevala 10 milijonov kron.

Anglija grozi Nemčiji z odpovedjo klirinškega dogovora

LONDON, 15. junija. Nemška vlada je v teku pogajanj glede likvidacije avstrijskih dolgov izjavila, da priznava sicer v načelnem smislu dolgove, o katerih pa se živa v gospodarskem območju ogromne skrbi.

hoče pogajati z vsako upniško državo po sebeh. V angleških krogih označujejo tudi to nemško stališče kot nesprejemljivo in je angleška vlada sporočila nemški, da bo morala odpovedati klirinški ter plačilno-prometni dogovor.

Pabecki

Do tretjega kolena

»Novosti« poročajo v št. 160: »Se vedno so številni župni uradi, zlasti oni v Bosni, poplavljeni s prošnjami številnih bivših Avstrijcev, ki prosijo za dokumente o svojem arijskem poreklu. V smislu najnovejših zakonskih določb, ki se tičejo avstrijskega prebivalstva, mora vsak Avstrijec, ki reflektira na državno službo ali pa kakršnokoli vrsto javne službe, dokazati svoje arijsko poreklo vse tja do vključno tretje generacije. Te določbe so zbudile precejšnje vznemirjenje pri potomcih mešanih zakonov. Posamezni župni uradi so kar bombardirani s prošnjami za krstne liste in poročne izkaze vse tja do tretjega kolena. Po najnovejši odredbi se bodo pričnili s 1. julijem izdajati ti dokumenti edino potom nemškega konzulata. Tako je ta »Abstammungsnachweis« v Avstriji prinesel našim župnim uradom mnogo posla.«

O pravem času

Prejeli smo: »V nedeljskem »Slovenec« čitamo, da dobi magdalenski okraj v Mariboru novo cerkev sv. Rešnjega Telesa. Cerkev je, za ta okraj potrebna, čeravno dvomimo, da so sedanji časi najprimernejši za take stavbe. Presenetili so nas pa načrti, ko pravi opis: »Cerkevna ladja pa bo prirejena tako, da bo mogoče prezbiterij s posebnimi vrati zapreti in bo tako mogoče cerkev uporabiti tudi v prosvetne namene.« Torej »cerkev bo mogoče uporabljati tudi v prosvetne (in posvetne) namene!« ... Vemo, da je naš opomin brezuspešen, a storimo ga vendarle, da se bomo čez leta, ko bo iz tega nastalo novo gorje, lahko na to sklicevali. Morda bodo ljudje, ki imajo še stvarne poglede na naše prilike, tudi s svoje strani merodajne kroge opozorili, da je zamisel ponesrečena. Na noben način se pa taka hiša ne bo gradila in vzdrževala iz verskih davkov. ... Vse to pa ne sme biti razlog za to, da se ne bi seveda ustrezno pripravili in najhujše maščevali!«

Vino sv. Stefana

Novoizšli Marjanovičev beograjski polmesečnik Vidici piše v prvi št.: »Novinarji vsega sveta so poročali o peštanjskih slovesnostih, tudi nekateri naši listi. Niso pa poročali ničesar o neki izvirni ideji prirediteljev te slovesnosti. Ob tej priliki je bila, kakor znano, blagoslovljena posoda z 59.000 litri najboljšega madžarskega vina, in madžarska vina

reče Madžar ko pozdravi in ponudi svojemu prijatelju
„505 S ČRTO“
ker kot po vsem svetu, tako tudi v Madžarski jedo in ljubijo novi odlični bonbon

505
BONBON EVROPE

PRI NAS PROIZVAJA SAMO „UNION“, ZAGREB

Sokolstvo

Sokol čuva mejo

Veličastno uspeli zlet koroškega sokolskega okrožja v Žerjavu

V skrajnem kotu Mežiške doline, v rudarskem revirju Žerjavu, stisnjenem med sive skale tik pod goro kralja Matjaža, koroško Peco, so se kljub veliki oddaljenosti in velikim prevoznim stroškom zbrali v nepričakovano velikem številu sokolski pripadniki Mežiške in Mislinjske doline, da manifestirajo za ljubljeno Jugoslavijo in ljubljene vladarja kralja Petra II.

V dopoldanskih urah so se vršile tekme v balkanski stafeti, v kateri je odneslo zmago agilno in vztrajno guštanjsko Sokolsko društvo, ki si je priborilo dragocen prehodni pokal, ki so ga darovali staroste sokolskih edinic v okrožju. V naraščajočem teku so pa zmagali naraščajniki iz Slovenjgradca.

Ob 14. uri se je izpred telovadišča razvila veličastna sokolska povorka, ki je odkorakala po Žerjavu, burno pozdravljena od številnega občinstva, delavcev in kmetov. V povorko so bili uvrščeni vsi Sokoli in Sokolice z mariborskim župnim praporom na čelu.

Na telovadišču, ki je bilo sokolskemu slavju primerno okrašeno, so vse sokol-

ske pripadnike in številno občinstvo v zbranih besedah pozdravili podstarosta Sokola v Žerjavu br. inž. Viktor Fetič, nadalje črnski župan br. Ivo Turk okrožni starešina br. Rojnik iz Slovenjgradca in župni starosta br. dr. Milan Gorišek.

Telovadni nastop, ki je bil strumno in skladno izveden, je pokazal razveseljen napredek telesnovzgojnega dela koroškega sokolskega okrožja in to tako po preciznosti izvajanj, kakor tudi po rekordnem številu nastopajočih (nastopilo je 216 sok. pripadnikov), ki se niso strašili vremenske motnje.

Po uspelem telovadnem nastopu se je na veseličnem prostoru razvila prijetna in nepriljudna sokolska zabava. Žal, da se le prehitro minile kratko odmerjene ure in so se morali številni gostje posloviti od prijaznega Žerjava in njegovih vrlih sokolskih borcev.

Sokolska manifestacija tik ob naši narodni meji bo ostala vsem, ki so ji prisostvovali, v neizbrisnem spominu. Žerjavskemu Sokolu pa kličemo: Le naprej, brez miru...

Socialni obzornik

Lep uspeh mariborskih delegatov TBPD

V nedeljo 12. junija je bil v Ljubljani redni občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Mariborski delegati so smatrali kot potrebno, da sprožijo ob tej priložnosti nekaj važnih vprašanj, ki segajo v interesno sfero zasebnega nameščenstva mariborskega področja. V to svrhu so naslovili delegati Tomo Trop, dr. Fran Vatovec, inž. Leo Knez, Josip Stranič in Rudolf Horvat na občni zbor omenjenega društva sledeča tehtno utemeljena predloga:

Podpisani delegati iz Maribora in okolice smo na svojem sestanku dne 1. t. m. v podrobnostih razmotrivali zdravstveni položaj zavarovancev naslovljenega društva in njega bolniške blaginje v severnem delu dravske banovine ter moramo žal ugotoviti, da je isti vse prej kakor razveseljen in zadovoljiv.

Znano je, da mariborska javna bolnišnica, ki je bila zgrajena pred mnogimi desetletji v takratnem razmeram odgovarjajočem obsegu in ustroju in ki prvenstveno prihaja v poštev za naše zavarovance, že davno ne odgovarja več zdravstvenim zahtevam sodobnosti. Zaradi premajhnega obsega so vsi prostori stalno prenapolnjeni, tako da morajo ležati bolniki celo po hodnikih, radi česar sta sprejem nele bolnikov naših zavarovancev, temveč tudi bolnikov iz ostale javnosti, zlasti v nujnih slučajih in s tem uspešna pomoč iluzorna. Društveni Šlaj-

imajo svoj sloves. Vino je bilo poklonjeno od strani državnih in zasebnih kleti, ogromni sod pa so izdelali v budimskih vinogradih iz najboljših hrastovine. Vino so krstili kot »vino sv. Štefana«, ker je bilo žrtvovano v počastitev spomina sv. Štefana, prvega madžarskega kralja. Na sodu je kronana glava sv. Štefana v nadprirodni višini, takoj za njo pa zemljevidna karta Velike Madžarske, v njej pa male trianonske Madžarske. Istočasno pa, ko so blagoslovljali vino sv. Štefana, so visele v spomin 1000. obletnice sv. Štefana zastave na pol droga, ovite v črtno, da bi se takó krepkeje podčrtala bol (?) madžarskega naroda radi izgubljene Velike Madžarske. Res, Madžarska tedaj ni baš izgledala točno tako. Toda komu je kaj do zgodovinske resnice? Glavno je, da se veruje in da nekaj boli... Za koga je neki bilo to vino? Za vse službe božje za časa mednarodnega evharističnega kongresa. In tako so tudi deleženci s svojimi molitvami pred Bogom pomagali, da se čim prej izpolnijo želje madžarskega naroda.

merjev dom v Ljubljani v nujnih slučajih praktično ne pride v poštev za zavarovance iz severnih delov naše banovine. Že sama velika oddaljenost onemogoča uspešno pomoč v nujnih primerih, na drugi strani pa je sanatorij stalno prenapolnjen in je že nekako udomačeno, da se morajo zavarovanci iz severa prijaviti vsaj 14 dni prej, ako hočejo biti sprejeti.

Posledica tega je, da se usmerjajo naši bolniki v bolnišnice in sanatorije preko meje, največ pa v Zagreb, kjer slovi poleg klinike zlasti »Merkurjev« sanatorij. S tem se odtušujejo zavarovanci od svoje ustanove ter se jim nehoti gladi pot v druge institucije, našemu društvu pa se dela nepopravljiva škoda ter se zavira njegov razmah.

Pozdravljamo namero razširitve Šlajmerjevega doma, vendar pa smo proti nameravanemu obsegu, ker se s tem položaj zavarovancev iz severa nikakor ne bi v pričakovani meri izboljšal. Oddaljenost ostane namreč še vedno ista, kar je glavna ovira za uspešno pomoč v nujnosti, ne sme se pa prezreti, da ta oddaljenost in nepriločnost ni nič manjša od one do Zagreba.

Tako v interesu ustanove kakor v interesu zavarovancev vidimo najboljši izhod v tem:

1. da se za zavarovance iz severnega dela dravske banovine gradi čim prej zdravstvena ustanova v primernem obsegu v Mariboru iz dela sredstev, ki jih Trgovsko bolniško in podporno društvo namerava najeti za razširitev Šlajmerjevega doma pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani.

2. da se iz delegatov tega ozemlja ustanovi v Mariboru forum (sosvet), ki odloča samostojno v vseh aktualnih zdravstvenih vprašanjih zavarovancev tega predela.

Delegatski zbor je v polni meri uvidel tehtno utemeljenost obeh predlogov, in je sprejel predlog glede nameščenstva bolnišnice v Mariboru, pa tudi predlog glede sosveta, katerega pravilnik se bo dokončno formuliral sporazumno z ljubljansko centralno upravo in mariborskim sosvetom, ki je zadevni pravilnik že sestavil. Na občnem zboru se je obravnaval tudi predlog prejšnje društvene uprave, v smislu katerega naj bi se dosedanj prispevek za višje zavarovanje zvišal od din 30 na din 35. Delegati Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani so izrekli svoje pomisleke proti temu, dočim so predstavniki ostalih sku-

pin zagovarjali tezo, da se naj predlog takoj sprejme. Končno je bil dosežen kompromis v tem smislu, da delegatski zbor spričo investicij za razširjenje Šlajmerjevega sanatorija v Ljubljani in gradnje nameščenstva bolnišnice v Mariboru ter nakupa zadevnega zemljišča (v smislu predloga tovariša Zemljiča) pristaja načelno na gornje zvišanje, vendar pa šele tedaj, ko se bo za to soglasno

Spaetno gibanje

Posredni in neposredni cilj olimpirizma

Po sklepu jugoslovenskega olimpijskega odbora in sporazumno z ministrom za telesno vzgojo naroda bo v nedeljo 19. junija po vsej državi takozvani olimpijski dan, ki bo posvečen propagandi olimpijske ideje pri nas. Da seznanimo svoje čitatelje s cilji jugoslovenskega olimpijskega odbora ter olimpijske misli sploh, prinašamo poročilo Saveza sportnih zvez kraljevine Jugoslavije in Jugoslovenskega olimpijskega odbora, ki je naslovljeno na našo širšo javnost:

Srce genialnega utemeljitelja modernih olimpijskih iger so letos svečano pokopali na posvečenih tleh stare helenske Olimpije. Tako sta grška vlada in mednarodni olimpijski odbor postavila spomin zaslužnega Francoza Pierra de Cubertina, edinega doživljenjskega častnega predsednika mednarodnega olimpijskega odbora.

Glavna težnja plemenitega ustanovitelja modernih olimpijad je bila, da bi zbral najlepšo in najaktivnejšo mladino vseh narodov in celin na mirovni, poštene in odprti tekmi, na kateri naj bi se sinovi in hčere raznih plemen in civilizacij naučili onega najboljšega, najvrednejšega ter tako ustvarili duha mednarodne sloge in razumevanja. To je višji in posredni cilj olimpirizma.

Neposredni cilj utemeljitve novih olimpijad pa je bil napredek agonističnega športa, poglobitev študija in izpopolnitev sredstev ter načina za najpopolnejšo telesno vzgojo. Nove olimpijske igre naj bi služile najbolj dovršeni vzgoji zdravih, sposobnih in borbenih novih rodov. Neposredno pri onih, ki sodelujejo na olimpiadah, posredno pa tudi pri vseh onih, ki samo od daleč pridejo v stik s tem velikim svetovnim pokretom, ki je danes že organiziran v več kakor 60 državah.

Pred olimpijskim dnem, ki ga bo letos Jugoslavija slavila v nedeljo 19. junija, je treba razumeti še posebno važno vlogo olimpirizma v narodnem življenju. Olimpijske igre so uspešno sredstvo ne samo mednarodnega zbližanja, temveč še posebno nacionalne vzgoje. V času pred temi igrami in po njih, vzbujajo priprave za to prireditve splošno zanimanje narodov in vseh njihovih pripadnikov v prav posebni mrzlici konstruktivnega nacionalizma. Olimpijske igre so postale odlična šola narodnega kolektivizma.

Zadnjih 40 let so sport, tekme in načela telesne vzgoje osvojile svet. Če ima kdo zasluge za to, jih imajo gotovo največ moderne olimpiade, ki so vršile in še vedno vrše glavno propagandno funkcijo na tem področju sodobnega prizadevanja. Primerjajte samo telesno vzgojo in skrb za moč, zdravje in aktivno vrednost mladine pred 40 leti in danes! Primerjajte število učiteljev, igrišč, prireditev in tekem takrat in danes! Vzemite število in vrednost takratnih tekmovalcev in sedanjih, pa boste lahko videli lestvico in napredka.

Pri nas v Jugoslaviji je olimpirizem v sedanjih organizirani obliki zelo mlad in se še bori z začetnimi težavami, ki jih drugod nimajo več. Tudi na tem torišču se opaža vtis združitve in ujedinenja vseh Jugoslovancev. Po velikih žrtvah in zmagah naših junakov na bojnih poljanah smo se mogli pozneje izenačiti z drugimi svobodnimi narodi tudi na sportnem polju in stopiti v kolo olimpijskih tekmovalcev. Na bodočih olimpijadah bomo morali pokazati, da nam je življenje v svobodni in ujedineni domovini omogočilo še hitrejši napredek.

Letošnji olimpijski dan s sportnimi proslavami po vsej kraljevini mora pomagati tem važnim in koristnim ciljem. Olimpijski dan mora okrepiti olimpijsko organizacijo, ki naj poveže vse za na-

izrekel novo izvoljeni odbor. Delegati Zveze društev privatnih nameščencev so namreč utemeljevali ta svoj korak s tem, da ne gre, da bi se članstvo postavilo pred izvršeno dejstvo, marveč da ga je treba pred zvišanjem o zadevi informirati in mu na podlagi statističnega materiala predložiti nujno potrebo zvišanja omenjenega prispevka.

predek v čvrsto in složno legijo olimpijskih delavcev, pomaga doseči olimpijsko zrelost in premaga še vse začetniške slabosti in težave. Pri tem imajo najvažnejše delo krajevni olimpijski odbori, od katerih je odvisen uspeh vsega olimpijskega dneva, ki bo obenem merilo vsega našega napredka.

Mariborski olimpijski odbor je sestavljen za nedeljo 19. junija obširen spored, pri katerem bodo sodelovale vse sportne organizacije v našem mestu, sodelovali pa bodo tudi naši vrli Sokoli, ki so na zadnji olimpiadi tako častno zastopali našo državo. Pester spored olimpijskega dneva v Mariboru bo prav gotovo privabil mnogo občinstva, na katerem je ležeče, da z obiskom pripomore Jugoslovenskemu olimpijskemu odboru do potrebnih sredstev.

Vašim otrokom stalno samo RENETO.

Olimpijski dan 1938

Ena najzanimivejših prireditev, ki jo bodo nogometaši izvedli v nedeljo, dne 19. junija na Stadionu, bo brzoturnir mladinskih in prvih moštev vseh mariborskih klubov. Žreb je določil sledeče nasprotnike: 1. par: Maribor:Slavija, 2. par: Železničar:Rapid, 3. par: premaganca, 4. par: zmagovalca. Juniorski turnir prične ob 9. uri, turnir prvih moštev pa ob 16. uri. Igralo se bo 2x20 minut. Ker nastopijo vsi klubi s svojimi najboljšimi močmi, bodo tekme nedvomno na visoki sportni stopnji ter zadovoljile obiskovalce. — Za olimpijski koncert v mestnem parku, ki ga prireja Olepševalno društvo v soboto, dne 18. t. m. na predvečer olimpijskega dne vlada povsod veliko zanimanje. Igra vojaška godba pod osebnim vodstvom g. kapelnika Jiranka izbrane slovanske komade. Na olimpijskem dnevu sodelujejo tudi najboljši lahkoatleti in teniški igralci Maribora. Popoldne ob 15. startajo kolesarji pred Stadionom na Tržaški cesti k olimpijski dirki na 30 km. Na cilju, ki se nahaja tudi pred stadionom, bo občinstvo moglo opazovati zadnje faze napete borbe.

Zapiski ob robu

Kaj čita mladina.

Učitelj nam piše: Vstopim v razred! Skupina dečkov, pet do sedem, je zbrana na sredini razreda in čita časopis. Stopim h gruči, da vidim, kaj imajo tako zanimivega. Pokažejo mi časopis, ki ima takoj na prvi strani večbarvno sliko, ki predstavlja bandita z naperjenim revolverjem. Po napisu in po obliki sem takoj spoznal, da je ameriški »šunt«. Prelistam v naglici list in vidim, da je to prva številka senzacionalnega pustolovnega romana iz divjega zapada v slikah. Vrstijo se slike za slike, na katerih se vidijo mrki gangsterski pojavi, oboroženi od nog do glave, na vsaki drugi sliki streljajo ali koljejo. Na petih straneh sta že dva mrtva, ki ju zavlečejo iz hiše itd. Sledi začetek drugega romana, ki se vrši na ladji, kjer pokajo zopet samokresi, in vežejo ujetnike, ki jih mečejo v ječe, kjer je polno okostnjakov itd. Drugi roman je enak prvemu.

Presenečen sem bil nemalo, ko sem videl, da je list v slovensini. V času, ko stari slovenski mladinski listi bijejo boj za obstanek, ko večina mladinskih listov izvzemši »Naš rod« ne presega naklade preko 3000 izvodov, smo dobili Slovenci nov list, ki bo zastrupljal našo mladino. Kako kvarno vpliva taki romani na mladino, nam priča nešteto primerov, ko mladostniki bežijo od doma, se klatijo po gozdovih, izvršujejo strokovnjaške vlome in slično. Stariši: Ako vam je vaša mladina mila in draga, pazite na to, kaj čita!

Gledališče

Baletni večer skupine
Goritz-Pavelić

Plesna umetnost je kakor pesem mladosti. Topla razgibanost, umetniška rast, umetniško ustvarjanje. Tudi zagrebška plesna šola Goritz-Pavelićeva je v službi nepopačene plesne umetnosti. Ni bilo sicer to, kar smo videli v ponedeljek in torek v Narodnem gledališču, kakšno posebno razodetje. Ob vsakem gibu pa je bilo razbrati skrbno prizadevnost, zbrano pažnjo, umetniški okus ter večjo pedagoško in koreografsko vodečo roko Goritz-Pavelićeva, ki je bila v središču obeh baletnih večerov.

Ob ponedeljkovem programu je izstopal predvsem trojni poudarek: Klasično baletni, karakterni ter folklorni. Groteska, ki je sicer pri baletnih večerih precej upoštevana, topot ni prišla do posebno učinkovite veljave, četudi so se nekatere od nastopajočih baletk v groteski že odlično izkazale. Prodoren uspeh so žele zlasti folklorne baletne točke (Mazurka, Romunski narodni ples, Kmečka senca iz Dalmacije); Mazurko so morali ponoviti, prav tako Romunski narodni ples (solistična točka Goritz-Pavelićeva).

Dominantna je seveda v tej plesni skupini njena sposobna učiteljica in voditeljica Goritz-Pavelićeva. V svoj krog je zajela številne talentirane mlade plesne umetnice, ki so razodevale obilo talenta, temperamenta, elana, tehničnega znanja ter ambicije. Sonja Dragomanovičeva je poleg Lije Schubertove, ki pa žal ni nastopila v Mariboru, najnadarjenejša gojenka šole Goritz-Pavelićeva. Razen tega so se primerno uveljavile tudi Inge Borg, Edit Bornemissa in Andjelka Ilič. S finim, uglajenim nastopom so dopolnjevale estetično podobo skupinske baletne celote. Obeta se jim lepa umetniška rast. Član te plesne skupine je tudi Mario Hauka, ki bo svoje nesporne talente lahko uspešno razvil do stopnje priznane baletne umetniške tvornosti.

Kostimi so z ostalo opremo in pripomočki razodevali obilo zdravega okusa, ki ne gradi iz kompliciranosti in našemilnosti, ampak iz estetične preprostosti.

S ponedeljkovim in snočnim uspehim baletnim večerom je mariborsko gledališče zaključilo svojo letošnjo uspešno sezono.

Novice iz Mariborja

Gojenci tuk. obrtné šole so priredili za binkošne praznike izlet na ljubljanski velesejem. Izlet sta vodila šol. upravitelj Božidar Tomažič in učitelj Kolar Vilko.

Lutkovna predstava. Tuk. Sokol je preteklo nedeljo priredil lepo lutkovno predstavo »Jaka Požeruh«, ki je bila odlično obiskana. Igro je naštudiral z naščajem učitelj g. Kolar Vilko. Jeseni bo Sokol otvoril stalno lutkovno sezono.

Ptujsko pismo

Češkoslovaška akademija v proslavo rojstnega dne dr. Beneša je imela literarnen značaj, obsegala je starejšo ter moderno češko liriko, kateri so glasbene in pevske točke dale poživljajoč okvir, občutju pa posebnost in barvo češke grude.

Ko je Glasbena matica odpela Kde domov mi, Nad Tatrou sa blýska in Bože pravde, je osmošolec Bagar Mirko, ki je vso prirediteljsko organiziral, z mladostno gorečnostjo in s primernim povdarnikom nekaterih misli govoril o Benešu in o današnjih težkih dneh bratskega namočenega naroda na severu, katerega konec samostojnosti pomeni tudi konec..... — Toda tu je bil iz lože pr....., kar je silno mučno vplivalo na praznično razpoloženje. Vendar je osmošolec Bagar polnožnje rešil tesnobo, ki je kot mora nekaj trenutkov pritisnila od zgoraj navzdol. Zaklical je: »Naj živi češkoslovaški narod!«, kar je v vseh sprožilo vse prenapete vzmeti v dolgotrajno in glasno navdušenje za medsebojne simpatije. Kar je pozneje ob vsaki točki prišlo tako do izraza, kakor še Ptuj ne pomeni. Lahko bi to izostalo na slavnostni pri-

Iz življenja in sveta

Za nego lepote je važno pravilno hranjenje

Prav lahko se zgodi, da se človek daje časa ne pogleda v ogledalo, ker je zaposlen z najrazličnejšimi drugimi opravili. Seveda se potem večkrat zgodi, da se boste ustrašili, če se nekega dne hočete vendarle zopet pozanimati za svojo zunanost in se pogledate v zrcalu. Telo se namreč maščuje, če ga človek zanemarja.

Taka brezbriznost je nevarna predvsem za tako zvano vitko linijo, ki jo žene tako zelo cenijo. Vsi vemo, da ni samo veliko lepše, če je človek primerno vitek, ampak da je tudi mnogo bolj zdravo, če človek ne prenaša s seboj po svetu nepotrebne maščobe. Dandanes so prišli ljudje do tega prepričanja, zato se oni, ki jim je treba, vsako leto za drag denar zdravijo, se dajo masirati, pijejo slatine, se poljejo, tekaajo in se držijo stroge diete ter skušajo s takimi sredstvi svojo telesno težo zmanjšati, kar prinaša navadno delne uspehe. Kdor si takega zdravljenja ne more privoščiti, pa naj radi tega nikakor ne obupa; če ima dovolj samopremagovanja in dosti moč-

no voljo, doseže lahko tudi med svojimi domačimi štirimi stenami skoraj enake uspehe. Treba se je torej te stvari lotiti s primerno odločnostjo. Že vnaprej morate skleniti, da boste izvedli zdravljenje z vso potrebno natančnostjo in strogostjo, kar bo šlo tem lažje, ker to zdravljenje ne traja dolgo. Tri dnevi zadostujejo.

Najbolje bo, če začnete z zdravljenjem kakšno nedeljo, ker lahko oblečite v postelji, kar je za prvi dan prav primerno. V soboto še lahko jeste vse, kar vam diši, v nedeljo pa se začnite postiti. Tri dni, to je v nedeljo, ponedeljek in torek ne zaužijte nobene kuhane jedi, nikakršnih dišav in tudi ne strupov. Razumljivo je, da tudi kaditi ne smete. Namesto tega pojejte vsak dan deset pomaranč in popijte en liter mastnega mleka.

Preden ležete v soboto pred začetkom tega zdravljenja k počitku, se natančno stehtajte, da boste potem lahko ugotovili, za koliko ste postali lažji. Razen tega je dobro, če vzamete kakšno odvajalno sredstvo, ker se lahko zgodi, da postane človeku slabo, če se pri polnem želodcu postite.

V nedeljo zjutraj si kar v postelji privoščite dve veliki oranži, nato pa spet zaspate. Ob enajstih pojejte zopet dve oranži in spijte čašo mastnega mleka. Ob dveh, ob petih in ob osmih zvečer sledijo enaki obroki. Že ponoči med nedeljo in ponedeljkom boste opazili, da je

vaše spanje mirno in globoko; želodec nima namreč nobenega dela. V ponedeljek zjutraj se boste zbudili čudovito spočiti. Vstanite in pojdite na delo, s seboj pa vzemite steklenico prav dobrega mleka in primerno število pomaranč. Ravno tako se obnašajte tudi v torek. Šele v sredo zjutraj začnite spet z običajno prehrano. Pred tem pa se stehtajte, da ugotovite, kako je dieta vplivala na vašo težo. Če boste videli, da ste po tem tridnevnem postu postali znatno lažji, boste v bodoče pri zajtrkih za gotovo prav radi pojedli eno žemljo manj kakor do zdaj; sicer pa je končno samo razvada, če ljudje preveč jedo.

Ugotovili boste tudi, da vam izvedeno tridnevno zdravljenje ni zmanjšalo samo teže, ampak da vam je znatno osvežilo in polepšalo tudi kožo, ki vam je postala jasnejša in čistejša kakor je bila poprej. To zdravljenje je tako lahko izvesti in je tako popolnoma brez nevarnosti, da ga boste za gotovo prav radi ponovili, čim se vam bo po nepredvidnem, preobilnem hranjenju dvignila vaša telesna teža bolj kakor vam je ljubo.

Iz Dravograda

V izvedbi Olepševalnega in tujskoprometnega društva v Dravogradu in na pobudo Tujskoprometne zveze Putnika v Mariboru priredi kraljevska banska uprava v nedeljo dne 19. junija enodnevni tujskoprometni tečaj v Dravogradu. V okviru tečaja bodo naši priznani strokovnjaki predavali o pomenu in potrebah tujskega prometa, o tujskoprometni propagandi, o higijeni v tujskoprometnih krajih, o polepševanju tujskoprometnih krajev, o postrežbi gostov ter o drugih važnih vprašanjih tujskega prometa v sodobni obliki. Predavanja se vršijo dopoldne od 8. do 12.30 in popoldne od 14. do 18., tako da je tudi zunanjim udeležencem omogočen obisk tečaja v teku enega dneva. Tečaj je brezplačen ter je udeležba vsem interesantom prosta. — Opozorjamo predvsem interesente iz vzhodne Dravske doline, iz Mežiške doline in iz Mislinjske doline na to ugodno priložnost ter toplo priporočamo obisk tečaja, ki bo udeležencem omogočil, da se seznani z vsemi aktualnimi vprašanji sodobnega tujskega prometa, ki mu pripada iz leta v leto vse važnejša vloga v našem gospodarskem življenju.

V hotelu.

Gost: »Ali niste morda našli v moji postelji bolho?«

Sobarica: »Nisem. Od kdaj jo pa pogrešate?«

V knjigarni.

»Želite, gospa, veliko »Kuharico« ali malo?«

»Dajte mi »malo«, pri nas itak ne jememo mnogo.«

Sargov.

KALODONT
proti zobnemu kamnu

Iz Dravske doline

Hmeljske nasade napadajo uši. Naši hmeljarji so zelo zaskrbljeni. Sedaj napadajo hmeljske nasade posebna vrsta uši, proti katerim še ni sredstev. Te uši napadajo najnežnejše vrhčice ter liste in izsesavajo ves sok. Rastlina pa postane rjavkasta in začne hirati. S tem je prizadeta našim hmeljarjem ogromna škoda in nihče ne ve, kako bi se branili teh novih zajedalcev. Če bodo te uši še nadalje v tako ogromnih količinah napadali nasade, bodo ti uničeni in hmeljarji, ki imajo itak letos ogromne izdatke, bodo uničeni. Pomagajte!

FENETA bodi pri vsaki jedi na mizi.

Ptujске novice

Otrok zaneil požar. V Stražgojncih je požar uničil gospodarsko poslopje posestnika Franca Napasta in sicer v času, ko so bili domačini zaposleni na polju. Doma so pustili samega 4 letnega otroka, ki je nekje iztaknil vžigalico ter se z njimi igral. Zašel je tudi v gospodarsko poslopje, kjer je zažgal slamo. Kmalu je nastal v poslopiju velik plamen, ki ga dečko ni mogel več udušiti in tako je pogorelo vse gospodarsko poslopje. Posestnik Napast trpi radi požara okoli 30.000 dinarjev škode.

Radi velike sopro je kopalna sezona zadnje dni zelo oživela. V kopališču je vse živo, pa tudi ob bregovih Drave iščejo ljudje ohladila.

Dobra gospa.

Zdravnik: »Ženka, naša služkinja pravi, da nima teka in da ne more ničesar zaužiti. Zapisal ji bom zdravilo.«

Žena: »Počakaj rajši do jutri. Drevo bodo ocvrte piške, jih bomo vsaj lahko sami pojedli.«

reditvi s tako izrazitim kulturnim značajem najlepših češkoslovaških pesmi!

Razveseljivo, nad vse razveseljivo dejstvo, kako se naša srednješolska mladina tega zaveda in kako vedno bolj usmerja svoj pogled in svoje srce v slovanstvo, v prerajeni panslavizem, ki je danes gotovo na trdnjih, realnejših tleh in ki že z zgodovinsko nujnostjo trka na naša vrata. Mladina mu jih odpira na široko! To je dokazal razen tega večera tudi obisk Bolgarov. Na nas vseh pa je, da tega ne zatiramo v njih, kajti že jutrišnji dan lahko prinese in tako obrne, da bo marsikomu nerodno zato, ker je svojo kri zatajil...

Pesmi iz starejše češke lirike: A. J. Puchmajer: Pesem na Jana Žižko z Trocnova, Jan Kollár: Češka zemlja, Jan Neruda: Naprej, Eliška Krasnohorská: Hodska pesem, nosijo v sebi pogled nazaj in značilnost tistih 40 let preteklega stoletja, ko se je v češki literaturi vzbudil kosmopolitizem in kot odpor njemu priostren nacionalizem, kateri je v znamenju reakcije takrat bil podprten s političnimi utemeljitvami, kar večini seveda ni bila literarna moda, ampak življenjsko potrebna nujnost in pa aktualen odpor na Bachov in Metternichov absolutizem. Te pesmi proslavljajo rodna tla;

je pa v njih izražena nacionalna nota v najlepšem pomenu besede ter tisti poziv, tisti Naprej, ki postaja zopet aktualen in ki smo ga v Ptuj slišali še v pravem času, saj nam je že in še bo potreben, da prilije moč k večjemu odporu vsemu, kar nas v narodnostnem oziru duši in kar skuša upogniti naše tilnike.

Pred odmorom je češki rojak Čenda Šedlbauer ob spremljavi sodnika Grma izvajal na čelu dve svoji skladbi, Uspavanka in Capriccio, ki sta po muzikalnem značaju, z intimnostjo in mirnostjo tona logično povezali in zvočno podčrtali smisel zgoraj navedenih pesmi.

Moderno češko liriko so predstavljale po dve od Jiri Wolkerja in Josefa Hore. Od prvega Umirajoči in V kurjačevih očeh, dve dovolj značilni pesmi tega češkoslovaškega Kosovela, ki je ravno tako mlad s pesmijo na ustih in s pesmijo v srcu krvavel v njih, ko jih je uglaševal na sočutju s socialno šibkejšimi in trpečimi. Brž ne bo kmalu kdo tako upodobil življenja v goli resničnosti in tako neposredno in burnega ter vročega srca — toda tako brez pesniških laži. Tekoči ritem ter toplo epično — lirčno in baladno mračno nastrojenje teh pesmi je nudilo tisto literarno uživanje, ki poslušalca povede v že pesnikovo tiho odpo-

ved vsemu svetu. — Josef Hora, sodobni vrh češke lirike, je prišel do izraza s prekrasno pesmijo Nočni gost in z eno izmed njegovih zadnjih zbirk Dve minuti tišine, iz katere prižubori tisti rahel socialni ton, ki ima izvirček predvsem v čisto osebni bolesti razumevanja sveta in pa v močnem srcu, ki brez obotavljanja tako pesnikuje, kakor le resnično čuti.

Tri češke narodne pesmi je zapel prof. Rus ob spremljavi prof. Šedlbauerja, nakar je sledila zborovna recitacija Petra Bezruča pesmi Rudar, pod vodstvom sedmošolca D. Drolca. Pesem sama posebi je kakor bi kovači kovali, v zboru pa je nje dramatičnost in ritem postal udarnejši in prodornejši. Vse tisto v stisnjenih zobeh je udarjalo iz nje in lepše in bolj zaokroženo bi ne mogli zaključiti izbor iz moderne češke lirike, ki nosi v sebi tisto občečloveško noto in tisti poziv k sotrpečemu žitju z vsem svetom, ki edini je mogel pognati iz okolijske demokracije in tistega svobodnega mišljenja, kakor sta ga češkemu narodu v srce vcepila Hus in duhovni oče čeških bratov, Petr Chelčický.

(Sledi konec.)

Darujte za azilni sklad PTL!

Beg iz ruskega uletništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petrič.)

— Mi boste že oprostili, da sem vas tako strogo kaznoval. Morda sem s tem marsikomu prihranil življenje. Ko ste hoteli pobegniti, še niste vedeli, da je v moji državi 40 odstotkov ljudstva roparjev, ki se ne obojavljajo ubiti človeka za en sam svetel gumb. Samo da vam preprečim beg, sem vas dal zakovati v železje. Danes pa vam vračam prostost. Morete se baviti s čimer vam drago, tudi z lovom. Nihče pa naj ne poskuša pobegniti. Ko bo vojne konec, vas bom dal na lastne stroške odpremiti v domovino. Tudi bom vas obdaroval, da boste dolgo pomnili afganskega kralja.

Kakor otroci, ko jim poveš veselo novico, smo poskočili. Le hitro od tod, da si ne premislijo in nam je zopet ne vzamejo! Najbolj neugnani smo bili železni gardisti.

Vrnili so nam zaplenjeno orožje. Zabili smo novo, lepše življenje. Hodili na lov, drugi so se vrgli na fotografiranje, tretji so zbirali star denar, posodo, orožje in drugo.

Še nekaj o Kaublu! Mesto je prislonejno k hribu. Če se povzpneš na višino, se ti zdi, kakor bi gledal na stari Jeruzalem. Ravne strehe na hišah so iz blata. Na njih manjše ograje, kjer se sončijo žene, da jih nikdo ne vidi. Te ograje dajejo hiši videz razvaline. Človek ne bi mislil, da kdo v njih prebiva. Močna burja z dežjem jim je stalno nevarna. Mnogokrat jih poruši in koliba pokopljajo pod seboj ljudi. Še nevarnejši so potresi, ki so tukaj prav pogosti. Mesto je obdano z debelim zidom; deloma je že porušeno in se razteza daleč po hribu. Na važnejših mestih se na zidu dvigajo stolpi, po nekod močne utrdbe. Ljudska govornica pravi, da so zid gradili sužnji; v primeru pa, da je kateri onemogel, so ga kar živega zazidali. V dokaz pričajo človeške kosti, ki nanje naletiš v podrtem zidovju.

Ob robu mesta se kakor trdnjava dviga na manjšem hribu veličanska vojašnica. Spodaj v mestu pa se zgroziš pred ogromno jetnišnico Kalapur. Pogled na mučilno orodje ti grozo še poveča. V težke verige, zdrav človek bi jih komaj vzdignil, vkleanejo slabotno človeško telo, da se ne more makniti. Takšnega pustijo vsega zanemarjenega, dokler ga smrt ne odreši. Kogar so obsodili v Kalapur, je konec z njim. Mnogi niti ne vedo, zakaj so prišli sem, pa zaman čakajo leta in leta, da bo kdo prišel ponje in jim vsaj zaslišal.

Ko je kralj v glavnem mestu, se vrši sodba vsak terek ali sredo. Na smrt obsojene še isti dan usmrtijo. Največ jih pride pred top, a mnogo jih tudi pobesijo. Sodijo po koranu, mohamedanskem svetem pismu. Najhujša kazen zadene preklinjavce boga in roparje mrličev. Prve zakopljejo do pasu v zemljo ter jih linčajo, druge žive pokopljejo.

Kljub temu se je ropanje mrličev nadaljevalo. Tudi našega vojaka, nekega Ogra, ki je umrl in smo ga zakopali, so ponoči odgrebli ter mu odvzeli prstan. Drugi dan so prišli ljudje praviti, da leži mrtvec zunaj groba. Resnično, našli smo golo truplo, prst na roki je manjkal, ki je na njem bil zlasti prstan. Ponovno smo ga pokopali. Na grob smo nasuli veliko piramido, ki je nosila pokojnikovo ime.

Tatovi niso mirovali. Vsak čas so izkopali kakega mrtveca, v prvi vrsti bogatejšega. Mohamedanci ne polagajo mrličev v rakve, marveč zavijejo truplo v 12 metrov dolg kos platna. Platno jih je torej mikalo!

Ko je nekoč zopet bil tak pogreb, so človeškim hijenam nastavili past. Grob so zastražili vojaki tako, da jih ni bilo opaziti. Pozno v noč se je pritihotapilo šest možakarjev, ki so se brž lotili posla. Že so hoteli s platnom v temo, ko jih na dano znamenje obkrožijo vojaki. Zanka se je zadrnila bili so ujeti. Sodili so jih takoj. Morali so si sami izkopati jame, ozke, da se je mogel človek vleči, nato nekoliko širše, da je bil med telesom in kamenito ploščo še prostor, ko so jo spuстили v grob. Nanjo so nato nasuli zemlje. Vseh šest so tako zakopali. Na grobeh so postavili strožo. Štirje so kmalu umrli. Iz dveh grobov pa so po pripovedovanju

Mariborske in okoliške novice

Jutrišnja sokolska slavesnost v petem mestnem okraju

ki jo priredi sokolsko društvo Maribor I., bo združena z razvitjem dečjega prapora. Prireditelj bo pravi praznik naše sokolske mladine. Na stotine naidebudne sokolske mladine vežba za nastop določene vaje. Pri nastopu sodeluje tudi 4. bataljon tuk. šole za rezervne oficirje. Točno

ob pol 14. uri bo povorka, zbirališče v Jezdarski ulici. Nastop točno ob 15. uri. Pri nastopu svira vojaška godba. Po nastopu na telovadišču velika narodna veselica s plesom. Vstopnine ni! Zdravo! Uprava.

Radi jutrišnjega praznika izide prihodnja številka »Večernika« v petek 17. tm. ob običajni uri.

Mestno poglavarstvo odreja radi jutrišnje telovske procesije: Mesarske stojnice je za 16. 6. premestiti na Vojašniški trg. Spodnji del kmečkih stojnic iz Vodnikovega trga na Vojašniški trg, gornji del stojnic pa na spodnji del Vodnikovega trga.

Na mestu stare Mariborske tiskarne nova palača. Prihodnji teden pričnejo rušiti staro poslopje Mariborske tiskarne v Jurčičevi ulici. Na omenjenem mestu bo tukajšnji veletrgovec Jakob Lah zgradil trinadstropno poslovno ter stanovanjsko hišo. Gradbeni stroški bodo znašali okoli poldrugi milijon dinarjev.

Mestne ljudske šole in druge učne zavode nadzoruje upravitelj krčevinske šole Stanko Lavrič, znani propagator »življenjske šole«. Upraviteljstvo krč. šole je prevzel začasno učitelj Leopold Šalda.

Sreski odbor JNS za mesto Maribor vabi svoje člane iz mesta in okolice, da se v čim večjem številu udeležijo članskega sestanka omladinske organizacije OJNS za mesto Maribor, ki bo v sredo 15. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Poročal bo o političnem položaju narodni poslanec g. Milan Mravljje iz Ljubljane. Vabila za ta sestanek ne bodo razposlana.

V soboto 18. t. m. ob 20. uri bo v Sokolskem domu v Rušah koncert, ki ga priredi društvo »Jadrani« iz Maribora. Koncertni program obsega moderne in narodne pesmi. Poleg pevskega zbora nastopita s solističnimi spevi g. Janko iz Ruš ter koncertni pevec g. Faganelli iz Maribora. Vstopnice v predprodaji v trgovini Požar, Ruše.

»Toti list« 8. št. izide v soboto 18. junija. Na prodaj v vseh traikali.

Filatelistični krožek »Magdalena« priredi 16. junija na telovo veliko vrtno veselico na Pobrežju, gostilna Midlil, godba Schönherr. Vstopnine ni.

Sokolsko društvo Maribor matica. Radi skupnega odhoda na telovadišče Sokola I. je zbor jutri 16. t. m. v Narodnem domu ob pol 13. uri. Odhod točno ob 13. uri. Zbor je obvezen za ves naraščaj in članstvo. Bratje, ki imajo krog, absolutno v kroju. Zdravo!

Mariborsko sokolstvo se poziva, da se udeleži v čim večjem številu v krogih odkritja spomenika blagopokojnega kralja Aleksandra pri Sv. Trojici v Slov. gor. dne 19. junija. Prijave sprejema Putnik. Odhod ob 13. uri. Medrušveni odbor mariborskih sokolskih društev.

Kam v nedeljo, dne 19. junija? S Putnikom okoli Pohorja, vožnja le din 65.—, ali na odkritje spomenika Vit. Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju v Sv. Trojici v Slov. gorah din 30.—. Takojšnje prijave pri Putniku Maribor.

Sokol I. Zbor vsega članstva za povorko ob pol 14. uri v Jezdarski ulici. — Kdor ima svečan krog, ostali v civilu z znakom. Obvezno za vse! Zdravo! Uprava!

Slovensko obrtno društvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 19. t. m. izlet z avto busom okoli Pohorja in vabi svoje člane k udeležbi. Prijave se sprejemajo v društveni pisarni v Vetrinjski ulici 11 I. proti plačilu zneska od Din 60.

Radi praznika Telovo je ta dan predpoldne do 10.30 letno telovadišče zaprto. Vstop med tem časom je dovoljen samo izvršujočim članom. — Uprava Sokola I.

paznikov še tretji dan slišali slabotne kliče na pomoč.

(Dalje.)

Mariborska sekcija Avtomobilskega kluba vabi tem potom svoje članstvo, da se s cveticami okrašenimi vozili, čim številneje udeleže propagandne vožnje skozi mesto Maribor ob priliki olimpijskega dne v nedeljo dne 19. junija dopoldne z pričetkom ob 11.30. Zbirališče avtomobilov na Trgu Svobode ob 11. uri pred poldne, od koder pojde vožnja preko Korosčeve ulice - Zrinjskega trga, Kolo-dvorske ulice - Aleksandrove ceste - Gl. trg - državni most okrog Kralja Petra trga nazaj na Trg svobode. P. n. članstvo se naproša, da javi tajništvo sekcije svojo udeležbo do najkasneje petka dne 17. tm. do 4. ure popoldne telefoničnim potom ali pa pismeno.

Radio Ljubljana. Prejeli smo: »Pod imenom »Iz naših krajev« ali pod drugimi sličnimi naslovi poslušamo na ploščah Radija Ljubljana vsemogočo domačo in tujo drobnarijo, kakor soliste, duete, tercete, kvartete, kvintete, harmonike, tamburaše in šrameljne; slišimo tudi imeni Jožek in Ježek, ki nam popevata nekaj posebno svojega, a ne našega, nikdar pa ni slišati na ploščah naših klasično lepih zborov kakor ljubljanske in naše Glasb. matice, APZ, Učiteljskega zbora »Adamič«, Trboveljskih slavčkov, Zvona itd. Zakaj se ni še ovekovečilo na ploščah petje teh naših najboljših zborov! Kaj bi dali naši ljudje danes, ko bi mogli slišati ljubljansko matico, kako je pela pod taktirko mojstra Hubada ali kako bi se poslušali sedanji pevci Akad. pev. zbora, po 30.—40. letih, kot zreli gospodje med svojo družinico. Koliko lepša so že prepeli naši najboljši zbori, kar je po enkratnem odpetju vse in za vselej šlo v zgubo. Prav gotovo nam tu nekaj manjka v kulturno historičnem razvoju, kar se mora na vsak način popraviti. Samo čuditi se je, da se to do danes ni zgodilo. Izgubljenega je že mnogo, mnogo...«

Kolesarji pozor! Mariborska orožniška postaja nam sporoča, da je kolesarjenje na pešpoti, ki vodi iz Maribora k otoku, strogo prepovedano in da bo vsakdo kaznovan, ki se bo vozil na omenjeni peš poti.

Nočno lekarniško službo imata ta teden Remsova lekarna na vogalu Meljske in Aleksandrove ceste in Minařikova lekarna na Glavnem trgu.

»Mali« trg je bil danes spričo izredno slabega vremena slabo založen, pa tudi kupcev je bilo zelo malo. Kmetje so pripeljali 17 vreč starega krompirja, ki so ga prodajali po 1.50 do 2 din za kg, merico pa po 8 do 9 din, dočim so novi domači krompir prodajali po 4 do 6 din za kg. Dovož črešnje na mariborski trg je bil zelo slab in je bilo le 3 vozov. Črešnje so prodajali po 4 do 8 din za kg, ali 1.50 do 3 za liter. Na perutninarskem trgu je bilo 86 kokoši po 18 do 22 din za komad, 538 piščancev po 15 do 60 din par, 18 rac po 15 do 20, 8 domačih zajcev po 8 do 20 ter 6 kozličev po 40 do 60 din komad. Na senenem trgu ni bilo blaga.

Zlato uro, verižico in drugo zlatnino je odnesel iz nezaklenjenega stanovanja mi zarja Antona Močnika v Marmontovi ul. neznan, doslej še neizsledeni rokomavh. V času, ko se je hišna gospodinja mudila v vrtu, se je tat splazil v stanovanje ter po izvršenem dejanju izginil v neznano smer. Ko se je Močnikova vrnila, ni bilo v stanovanju ne zlatnine in ne tatu. Ukrajene predmete cenijo na 2.500 din. Za drznim tatunom poizveduje policija.

Ljubitelji koles so se zopet pojavili v Mariboru. Iz hišne veže Vildenrajerjeve ulice 6 je izginilo dijaku Gorazdu Mohorčiču moško dvokolo z evid. št. 21724 v vrednosti 1200 din. Tatuna išče policija.

Kino

Kino Union. Danes zadnjič »Divji lov« »Četrtek »Alahov vrt«, vefilm v naravnih barvah z Marleno Dietrich. Znižane poletne cene.

Narodno gledališče

Gledališki abonenti, ki niso še plačali vsega abonmana, so naprošeni, da zaostanek čimprej poravnajo. Po zaključku sezone mora gledališka uprava poravnati svoje obveznosti, tega pa ne more storiti, dokler tudi abonenti ne uredijo svojih plačil.

Davčna uprava za mesto Maribor posluje dne 20. junija 1938 zaradi generalnega snaženja uradnih prostorov le v najnujnejših in neodložljivih slučajih. Radi tega naj stranke opravijo po možnosti svoje posle pri davčni upravi pred tem terminom, odnosno po tem terminu, plačila tega dne pa potom poštnih položnic. Ta dan dospeli davek na poslovni promet se bo pobiral pri blagajni davčne uprave brez vsakega zadržka.

Nogavice, kombineže

velika izbira pri

Jakobu Lahu, Maribor

Več pozornosti na motorna vozila. Prejeli smo s prošnjo za objavo! V Mariboru in še bolj v mariborski okolici je precej motornih vozačev, ki ne vedo, kaj je motorno vozilo. Mislijo, da zato plačujejo takse, da lahko delajo po cestah, kar se jim zljubi. Kadar so ceste najbolj obljubene, dirjajo s 50 do 80 kilometrsko brzino, kakor bi se hoteli še s tem postavljati ne ozirajo se ne na pešce ne na vozila. Trobijo in hupajo, da je groza. Čim več prahu dvigajo, toliko bolj jim to ugaja. Še večje veselje pa imajo, če lahko zavozijo v mlako in mirne pasante temeljito poškopijo, ali pa da uživajo, ko vidijo, da mora v naglici vse pred motornimi vozili iskati zatočišča po vežah, obcestnih jarkih in travnikih. Tako početje pač jasno kaže inteligenčno stopnjo dotičnega vozača. Koliko nesreč se pri tem pripeti, ve vsakdo, saj ne mine nedelja, da ne bi časopisi poročali o nesrečah. Če se takim cestnim divjakom pripeti nesreča, ne rečemo ničesar. Toda nesreča zahteva žal običajno tudi nedolžne žrtve. Ako bi vsak vozač mislil na to, bi gotovo bil bolj previdnejši. Priporočali bi oblastem, da bi bolj pazili na vozače, zlasti v okolici, kjer vozijo navadno še brezobzirneje, kakor v mestu. Znano je tudi, da mnogi svojih vozil sploh nimajo prijavljenih.

Vrtno pohištvo

Ležalni stoli . . . din 48.—
Solnčniki . . . " 350.—
Garnitura 6 kom. . . " 450.—

pri tvrdki »OBNOVA« F. Novak, Jurčičeva 6

Aretirani »ljubitelji« tujih koles. Mariborskim orožnikom se je posrečilo, da so aretirali 62 letnega brezposelnega delavca Josipa Lavrenčiča, ki je v zadnjem času v okolici Maribora ukradel več koles, ki jih je nato prodajal po nizki ceni raznim kmetom in viničarjem. Lovrenčiča so oddali v zapore tukajšnjega okrožsodišča.

Neprijeten doživljaj je imela 27 letna Antonija K., ki je prišla iz Italije na obisk v Maribor. Podala se je z neko družbo v neko gostilno v Zgor. Radvanju kjer je tudi plesala. Med plesom je ročno torbico pustila na mizi. Ko se je vrnila pa torbice ni bilo več. Odnese jo je neki »kavalir«. V torbici je bilo 230 dinarjev in 60 lir. Z zadevo se sedaj pečajo orožniki.

Ptujske novice

Obmejni palčki v Ptuj. Pred kratkim so razveselili ljubljance v opernem gledališču palčki. V soboto 18. t. m. pa obiščejo obmejni palčki ptujsko mladino in bodo zaigrali ob pol 15. uri v mestnem gledališču J. Ribičičevo pravljico igr: »V Kraljestvu palčkov!« V odmorih se bodo postavili ptujski harmonikarji pod vodstvom g. Baše. Naj naša mladina, ki živi danes v težkih narodnostnih razmerah tik naše severne meje, odnese iz Ptuja toplo navdušenje.

Razne vesti

Ni. Vel. kralj Peter II. si je včeraj ogledal prvo veliko mednarodno razstavo letal v Beogradu.

Frankovci so zavzeli Castellon. Pod Frankovo vladjo je sedaj 37 španskih pokrajin od 50. V Valenciji je napravil padec Castellona porazen vtis. Odrejena je evakuacija Valencije. Valencijska vlada je odposlala v Francijo kolono tovornih avtomobilov s 184 zaboji zlata, v katerih je 80.000 kg zlata, ki predstavljajo vrednost 50 milijonov frankov.

Nemški vojni poveljnik gen. Keitel je v spremstvu višjih nemških častnikov prisel z letalom v Budimpešto.

Pri motociklističnih dirkah v Sidneyu je zavozil neki dirkač med gledalce. Neka ženska in dva otroka so bili ubiti, 10 oseb pa je bilo težko ranjenih.

Huda kazen. Mariborski mali kazenski senat je obsodil 29 letnega mesarskega pomočnika Adolfa Reicha na leto dni robitve, ker je dne 28. aprila t. l. v Statenbergu poskusil vlomiti v stanovanje Fr. Potočnika. Pri tem pa so ga zalotili in aretirali. Reich je že večkrat predkaznovan.

Iznanci ... Nemška oblastva so izročila našim obmejnim organom 8 oseb, ki so že več let bivala v Avstriji, pa so se v zadnjem času pregrešili proti zakonom. Iznanci so prišli v Maribor brez sredstev. Odpremili so jih v pristojne domovinske občine.

V zračni bitki je bil ranjen pilot Romulo Negrin, sin ministrskega predsednika valencijske vlade.

80 letnico rojstva slavi jutri švedski kralj Gustav V.

Vse težji je položaj Japoncev v poplavljenem področju Hoanghoa, kjer je okoli 7000 japonskih vojakov obkoljenih po vodi in kjer je obležalo 250 topov ter okoli 100 tankov.

O devalvaciji italijanske lire se v zadnjem času mnogo čuje in piše. Te vesti se niti ne demantirajo, niti potrjujejo.

V Sandžaku Aleksandretti se je atmosfera zboljšala, odkar so se pričela pogajanja med predstavniki mandatarne uprave v Siriji ter zastopniki ankarske vlade.

Strahovito neurje je bilo v okolici Karlovca. Strela je ubila v postelji 17 letno Jelico Matasić ter njenega očeta Andreja Matasića.

Stalin je dal ustreliti svojega najboljšega prijatelja Preobraženskega, ki je bil v Rusiji prav tako popularen kakor Lenin.

Dacujte za spomenik blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru. Pisarna: Mestno poglavarstvo, Rotovski trg 1, soba št. 6a

Modna novost: tanko... svilen perilo

z bogato vezenino

Za boljše perilo se zopet mnogo uporablja lepa in okusna vezenina. Tudi barvaste čipke in vezeni motivi ostanejo lepi, če operete tako občutljivo perilo v obilni in blagi peni Luxa. Lux tudi najbolj nežnim nitim ne škoduje in ohrani svilen perilo dolgo časa kot novo.

LUX

za vse poletne tkanine!

...se raztopi tudi v mrzli vodi!

Okno v svet

Kako se vzgajajo bodoči upravniki britanskega imperija

Sir Richard Livingstone predava — Za študij v Oxlordu ali Cambridgeu je treba okoli 50.000 dinarjev na leto — Znanstvena resnica in svoboda vede — Temeljna načela angleških vseučilišč

Na koncu predavalne sezije je bilo v Zagrebu 12. aprila po daljšem času zopet angleško predavanje, za katero je bilo mnogo zanimanja. Sir Richard Livingstone, predsednik oxfordskega kolegija Corpus Christi, je govoril o angleških vseučiliščih. Dvorano Ljudskega vseučilišča so napolnili večinoma visokošolci in pedagogi, ki jih je predmet v prvi vrsti zanimal.

Sir Livingstone je starejši gospod, značilen angleški profesor. Njegov način predavanja je zelo preprost, vendar pa tako zanimiv, da mu poslušalci z napeto pozornostjo sledijo od začetka do konca.

Dve vrsti angleških vseučilišč

Takoj v uvodu naglašja predavatelj, da se vsa angleška vseučilišča delijo v dve skupini. Na eni strani sta Oxford in Cambridge, na drugi strani pa vsa ostala. V obeh skupinah dosežajo akademiki enako kvalifikacijo in enake naslove, v vsem drugem pa se razlikujejo. Oxford in Cambridge spadata sicer v isto skupino, vendar je tudi med njima nekaj razlike, ki je pa zelo majhna, če jo primerjamo z vsem onim, kar imata obe vseučilišči skupnega. Oxford je na glasu za študij zgodovine, jezikoslovja, književnosti in podobnih ved, Cambridge pa vodi v eksaktnih znanostih. Akademiki, ki dovršijo svoj študij v Oxfordu ali Cambridgeu, uživajo privilegiran položaj; oni pridejo najlažje do službe, dobivajo najboljše mesta, oni pobirajo smetano... Ta njihov večji sloves in ugled izhajajo iz posebnega vzgojnega sistema, ki se je s tradicijo razvil v teh dveh glavnih angleških vseučiliških središčih. Ta sistem je v Oxfordu in v Cambridgeu enak, radi tega velja vse, kar pravijo v Oxfordu, obenem tudi za Cambridge.

„College“ in „Autor“

Oxfordskega vseučilišča v kontinentalnem smislu to besede sploh ni. Človeka, ki bi prišel v Oxford in bi vprašal, kje stoji vseučilišče, ne bi nihče razumel. V Oxfordu je vseučiliščna knjižnica, Oxford ima vseučiliščne opravilnice in ustanove, toda oxfordskega vseučilišča ni. Namesto njega so »collegei«, ki jih ima Oxford ena in dvajset, poleg tega pa še štiri za akademičarke. Kolegiji so po svojem poreklu iz trinajstega stoletja.

Posamezni študenti so prihajali v Oxford in so stanovali po hišah s popolno oskrbo (boarding-house) in hotelih, kjer so jih obenem za drag denar poučevali izvrstni učitelji. Tako so nastali kolegiji, ki so vse do zdaj obdržali svojo popolno samoupravo, podobno federativni ureditvi države. Na čelu vsakega kolegija je uprava, ki ga upravlja po pravilih, s katerimi so strogo določene pravice in dolžnosti posameznikov. Posamezni kolegiji imajo velike dohodke. Tako ima n. pr. neki kolegij v Oxfordu pet in dvajset milijonov dinarjev dohodkov na leto. Kakšni pa so izdatki teh kolegijev? Denar gre v prvi vrsti za vzdrževanje zgradb in prostorov — kolegij namreč ni samo učni zavod, ampak je obenem tudi hotel za akademike — nadalje za vzdrževanje potrebnih učnih ustanov in končno — teh izdatkov je največ — za plače profesorjem oziroma tako zvanim »tutorjem«.

Profesorji so v Oxfordu zelo maloštevilni. Vseučiliščne poučujejo »tutorji«. Vsak kolegij ima po nekoliko tutorjev: za zgodovino, sodobno zgodovino, staro zgodovino, klasično jezikoslovje, moderne jezike itd. Vsakega akademika, ki pride v Oxford, dodelijo enemu izmed tutorjev. Za oxfordsko vzgojo je značilen način pouka. Vseučiliščnik, ki študira na primer zgodovino, napiše nekaj iz tega področja, prečita to svojemu tutorju in razpravlja z njim o napisanem sestavku. Tutor in njegov učenec ali pa tudi dva učenca sedijo in obravnavajo temo, pri tem pa lahko tudi kadijo... In tako prinašajo akademiki redno vsak teden svoje pismene izdelke, razvija se obravnavanje, razpravljanje in ocenjevanje; tam popravljajo napake, branijo in napadajo postavljene trditve. Med tutorjem in akademiki nastajajo s tem tesni osebni odnosi. Dober tutor se zanima za vzgojo, značaj in službo ter napredovanje svojega učenca. V tem so prednosti tega vzgojnega ustroja pred kontinentalnim sistemom proforskih predavanj; ta sistem ima pa tudi svoje slabe strani. V prvi vrsti je treba omeniti, da je tak ustroj zelo drag. Potrebno je veliko številno tutorjev, ker en tutor ne more prevzeti več kakor šestnajst do štiri in dvajset učencev. Razen tega je ta način zelo naporen za tutorje, ki imajo često po štiri in dvajset ur pouka na teden. Očitna prednost kolegijev pa je v tem, da so oni poleg šole obenem tudi prava šola za življenje in sicer za angleško življenje. Življenje v kolegiju je življenje v skupnosti. Akademiki imajo skupno obednico, skupna igrišča in skupno kapelo. Neprestano so v stiku s tovariši iz drugih hiš, s tovariši različnih nazorov, z akademiki, ki študirajo različne predmete. Pri takem življenjskem načinu so neizogibne razprave in pomenki o socialnih, gospodarskih, političnih, znanstvenih in drugih važnih vprašanjih. Vse to se dogaja v zgradbah, ki so videle toliko stoletij angleške zgodovine in v katerih človek ne more živeti, ne da bi nanj vplivala preteklost.

Akademsko življenje v Oxfordu je zelo drago. Posamezen akademik skorajda ne more živeti z manj kakor pet in štiri deset do pet in petdeset tisoč dinarjev na leto. Ponuja se nam vprašanje, kako morejo taka vseučilišča biti nacionalne ustanove. Treba je povedati, da imajo tudi siromašni, pa nadarjeni akademiki možnost za šolanje. Nekdaj tega ni bilo, dandanes pa dajejo posamezne občine, mesta in pokrajine siromašnim, a sposobnim učencem številne podpore. V tem se izraža ena izmed revolucij, ki jih je angleški genij izvedel na raznih življenjskih področjih.

Nova vseučilišča

Kar smo povedali o Oxfordu, velja tudi za Cambridge. Poleg teh dveh pa je na Angleškem še veliko število drugih vseučilišč, ki so bila ustanovljena v zadnjih sto letih. Zanimivo je, kako je prišlo do njihove ustanovitve. Naglasiti je treba, da jih ni ustanovila država in da jih ona tudi ne finansira. Niso jih ustanovili niti mesta niti ne občine. Vsa ta vseučilišča se imajo za svoj nastanek zahvaliti poedincem ali pa skupinam poedincev. Glasovita so vseučilišča v Birminghamu, Nottinghamu, Bristolu in drugod. Vsa imajo mnogo lepih zgradb. Kakor rečeno, so jih ustanovili zasebniki, in so se ta vseučilišča dolgo dobro sama vzdrževala. Pozneje je začela zanje prispevati tudi država. Tako je pač angleško načelo: najprej naj začne delovati posameznik, potem pa priskoči na pomoč država. — To načelo je za Anglijo naravnost klasično. V takih vseučiliščih stanujejo akademiki po hišah; v njih ni tutorskega sistema. Knjige in predavanja igrajo v njihovem vzgojnem ustroju glavno vlogo, kakor je to običajno na kontinentu, vendar pa so zadnji čas tudi ta vseučilišča začela osnovati »college«. Značilno je, da niti zasebni vzdrževalci niti država, ki daje vseučiliščem okoli štiri sto milijonov dinarjev na leto, še nikoli ni poskušala niti v političnem niti v kakršnem koli drugem pogledu vplivati na smer vseučiliščne pouka. Marsikdo bi morda mislil, da bo država, ki prispeva približno eno tretjino za stroške vseh vseučilišč, poskušala ta vseučilišča siliti, naj plešejo tako kakor jim bo ona godla; v Angliji pa se kaj takega ni zgodilo. Skupščina dodeljuje odnosno vsoto odboru, sestavljenemu iz nepolitikov, ki jo potem razdeli posameznim vseučiliščem. Na vseh angleških vseučiliščih študira povprečno okoli petdeset tisoč akademikov, od katerih odpada ena petina na Oxford in Cambridge.

Na koncu je predavatelj v par naglasenih rečenicah, ki so jim prisotni poslušalci spontano in prisrčno ploskali, podčrtal načelo svobode pouka in znanosti na angleških vseučiliščih. Vseučilišča, ki jih država gmotno podpira, kljub temu ne dovoljujejo, da bi država dirala v svobodo pouka. Vseučilišča morajo ostati zarišča resnice in svobode in nima nihče pravice do cenzure nad človeškimi dušami. Angleški profesorji lahko svobodno izpovedujejo ideologijo, ki se sklada z njihovim prepričanjem in z njihovo vestjo. To je duh angleškega naroda in samo na tej podlagi lahko ostanejo vseučilišča svobodne ustanove.

Zapiski ob robu

V družbo hodi pogostoma, spoznavaj tam ljudi in uporabi pridobljene skušnje za življenje.

Vabila sprejemaj le poredkoma; če si z ljudmi mnogo skupaj, lahko povzroči to nezaželjene procese posnemanja in prilagojenosti. Izkuštvo se spremeni v navadno spretnost.

Oporekaj le tedaj, če se spleča. Nesmotna prerokanja so samo izguba časa.

Svojega mnenja ne skrivaj nikoli, če hočeš biti ugleden.

Sprejmi vsakega obiskovalca; to je vljudno in ti ne prinaša nikake obveznosti.

Vljudnosti nikar ne goji kot šport; več si se je treba odločiti tudi za luksuz, ki se imenuje neprijaznost.

Ne pozabi naročnine!

Gospodarske beležke

Na torkov živinski sejem v Mariboru dne 14. t. m. so prignali 12 konjev, 17 bikov, 110 volov, 344 krav, 23 telet, skupno 506 komadov. Povprečne prodajne cene so bile: Debeli volji od 4.50—5.50 din za kg., poldebili volji 3.50—4.50, plemenski volji 4.60—6.10, biki za klanje 3.50—5, klavne krave debele 4—5.25, plemenske krave 3.50—4.50, krave za klobasarije 2.50—3.50, možne krave 4-5, breje krave 3.50—4.75, mlada živina 4.50 do 6, teleta 5—6 din. Prodanih je bilo 266 repov. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 6—12 din, volovsko meso II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. vrste 10—14, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—14 din za kg.

Uničenje brazilske kave. Po uradnem poročilu zavoda za kavo v Rio de Janeiru so v mesecu maju 1938 uničili 900.000 vreč kave, v prvih petih mesecih t. l. pa skupno 6.12 milijona vreč.

Tri nove letalske proge odvarja »Aeropot« dne 15. t. m., in sicer Zagreb - Dubrovnik, Zagreb - Praga in Zagreb - Ljubljana. Cene so naslednje: Zagreb - Beograd 400 din, Zagreb - Sarajevo 400 din, Zagreb - Dubrovnik 600 din, Zagreb - Sušak 200 din, Zagreb - Ljubljana 300 din, Zagreb - Dunaj 500 din, Zagreb - Praga 950 din, Zagreb - Benetke 322 din, Zagreb - Milano 610 din, Zagreb - Bukarešta 1200 din.

30% boljše žetev pričakujejo letos v Franciji, kjer je tudi posejana ploskev letos mnogo večja. To velja zlasti za pšenico.

Povečanje bombažnih kultur. Propaganda za sejanje bombaža v južni Srbiji kaže vse povoljnejše rezultate. Letos so kmetje posejali za 80% več kakor lani, ko je bilo posejanih 3.090 ha. Odkupna

cena za domači bombaž je znašala lani 17.50 din za kg, letos pa bo v smislu informacij znašala 16.20 din za kg.

Ptujske novice

Sprejemni izpiti na gimnaziji bodo letos dne 25. junija. Z 10 dinarji kolkovane prijave je treba ravnateljstvu gimnazije dostaviti osebno ali po pošti do 20. junija. Prijavi je priložiti rojstni (krstni) list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli. — Sprejemni izpit smejo delati otroci, ki so rojeni v letih 1925, 1926, 1927 ali 1928.

Lepo uspela prireditev sokolske čete ptujskega matičnega društva je bila preteklo nedeljo v Št. Vidu pri Ptuj. Po prihodu Sokolstva iz Dornave, Sv. Marika in Ptuja se je razvil lep sprevod, v katerem je korakalo za petimi prapori 220 sokolskih pripadnikov z gasilsko godbo iz Ptuja. Na telovadišču je zbor pozdravil starosta br. dr. Šalamun v imenu matičnega društva in v imenu župne uprave. Nastopili so vsi oddelki s prostimi vajami, pet vrst na orodju, domača ženska deca pa še z lepimi igrami in petjem. Za zaključek so vsi zapeli himno »Hej Slovani«. Razvila se je domača nepriljena zabava, nakar so se gostje mirno razšli. Prireditelj, ki je krasno uspela, bo ptujsko Sokolstvo gotovo spodbudilo k novemu intenzivnemu delu.

Neko ameriško pogrebno društvo je za svoje podjetje delalo sledečo reklamo: Zakaj hočete živeti, ko ste za skromno ceno 15 dolarjev na lep in gospodski način pokopani.

— Kdo je gospod, ki sedi tamle pri vratih?

— Urednik nekega lista.

— In ona dama, ki sedi poleg?

— To je pa njegova zabavna rubrika.

VINO — RIZLING
od 5 litrov naprej. Sv. Peter, Klemenčič. 3670

Prodaj
OREHOVO SPALNICO
in
KUHINJSKO OPREMO.
zelo malo rabljeno, radi selitve po zelo ugodni ceni. — Prečna ulica št. 3 Studenci. 3669

ZIMNATE MADRACE
poceni na prodaj. ROTAR — Pobrežka 9. 3679

Sobo odda

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam takoj dvema osebam. Studenci. Pušnikova 14. 3675

LEPO SONČNO SOBO
oddam v najem. Vprašati v Vrbanovi ul. 53. 3671

OPREMLJENO SOBO
oddam v najem. Tattenbachova ul. 20-1. 3667

Opremljeno
SONČNO SOBO
oddam. Aleksandrova cesta 6-IV vrata 5. 3665

Lepo sončno.
OPREMLJENO SOBO.
s posebnim vvhodom poceni oddam s 1. julijem. Gospodarska ul. 15. 3681

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom oddam. Magdalenska ulica 50. 3683

LEPO OPREMLJENO SOBO
oddam. Naslov v upravi. 3594

Stanovanje

SOBO in KUHINJO
oddam. Zrkovska 38 — Pobrežje. 3672

Oddam
MANSARDNO STANOVANJE
— dve sobi in kuhinjo — v Praprotnikovi ulici 4 za 400 din. Vprašati v hiši. 3678

LEPO STANOVANJE
parketirano, oddam s 1. julijem. Studenci, Ciril-Metodo va 17. 3648

VELIKA SOBA
MALA KUHINJA
Magdalenska ulica. se odda julija za 300 din. Vprašati v oljarni (Taborska). 3687

DVE SOBI in KUHINJO
oddam zakonskemu paru brez otrok. Kopališka ulica 11 vila Tavčar. 3686

TRISOBNO STANOVANJE
v novejši zgradbi, z vsemi pritliklami s 1. julijem oddam v najem. Naslov v upravi lista. 3326

STANOVANJE
4 sobe, v centru mesta oddam 1. julija. Naslov v upravi »Večernika«. 3690

Sobo išče

Iščem opremljeno
SOBO S ŠTEDILNIKOM.
Naslove je pustiti v upravi lista. 3676

Stanovanje išče

Iščem
DVOBOBNO STANOVANJE S KOPALNICO
v novi hiši. Ponudbe na upavo pod »Magdalensko predmestje«. 3677

Lokal

LOKAL
s stranskimi prostori oddam. Dravska ul. 11, Felber. 3652

Službo išče

DAMSKI FRIZER.
zmožen trajne, vodne in železne ondulacije. išče službo za takoj. Ponudbe na upravo pod »Frizer«. 3680

Službo dobi

UČENKO za LETILSTVO.
pošteno in pridno, sprejme takoj tvečka »Luna«, samo Glavni trg 24. 3685

Kdor se pripravlja na poletno potovanje, naj ne pozabi **BOTOT-MILA ZA ZOBE** v aluminijasti škatlici! Praktično, dobrega okusa, ekonomično!

Ležalni stol

s nožnim delom

Streha proti solncu na železnem stojalu „VRTNO POHIŠTVO V VELIKI IZBIRI“

WEKA-Maribor

3218

Zahvala

Ob smrti našega nepozabnega soproga, očeta, sina, brata, zeta in svaka, gospoda

Jožefa Štrukelj-a

kontrolorja drž. železnice v pokoju

izrekamo vsem rojakom, prijateljem in znancem najprisknejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo g. bivšemu šefu za nepovračljive usluge in naklonjenost, vsem gg. uradnikom, njegovemu iskrenemu prijatelju, hišnim stanovalcem, društvu Nanos, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Maribor, Tolmin, Orvieto, Graz.

Družina Štrukelj in ostalo sorodstvo.

Širite »Večernik«

Bolečine v križu?

Ne dopustite, da se vgnezdijo v vaše telo, ker se jih pozneje vedno težje rešite. Nima smisla zavlačevati, ko pa že enkratno zdravljenje v Varaždinskih Toplicah popolnoma ozdravi. Nudimo vam vso meščansko udobnost zelo ceneno: sobe od Din 20—, kopeli Din 10—, celotna preskrba Din 25— do 35—. Prosimo rezervirajte si pravočasno sobo, prospekte pošilja ravnateljstvo žveplenege kopališča

Varaždinske Toplice.

Razno

POKROMANJE, PONIKLOVANJE VSAKE VRSTE,
dobro in poceni izvršuje »Ruda«, Maribor, Trstenjakova 5. 2821

RENETA
pijača mladih in odraslih (stari). 3274

Izdelujem vsakovrstne **KOSARE, STOLE, prevzame**
STOLE V PLETENJE IZ TRSTIKE
in vsa popravila. KOCIŠ, košarstvo Vojašniška ulica 7. 3673

V gostilni Roth. Pivola — vsako nedeljo **GIBANICE, MESO IN KLOBASE IZ KIBLE**
ter dobro vino. 3666

Vabilo na

REDNI OBČNI ZBOR

Jugoslovanske hranilnice in posojilnice v Mariboru r. z. z. o. z., ki bo dne 30. junija 1938 v hotelu »Novi svet« v Mariboru, Jurčičeva ulica 7 ob 17. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1937. in dodelitev čistega dobička k rezervnemu zakladu. 5. Ponovna volitev članov načelstva in nadzorstva oz. potrditev sklepov izrednih občnih zborov z dne 15. III. in 5. IV. 1938. 6. Slučajnosti. — Ako občni zbor ne bi bil ob določen uri sklepčen, bo eno uro kasneje drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih članov. — Načelstvo. 3690

Posest

ENODRUŽINSKO HIŠO
s 4 sobami, vrtom, brajdami 30 minut od Maribora prodam. Potreben kapital 35.000 din. Naslov v upravi. 3668

STAVBENO PARCELO
na Teznu v Maistrovi ulici prodam. Vprašati pri M. Ilger-jev sin, Maribor. Gospodarska ul. 15. 3545

Kupim

OMARO
za led kupim. Ponudbe z navedbo izmere ter točnim opisom omare in zadnjo ceno, na uprav tega lista pod »Omara za led«. 3649

Prodaj

Prodaj ugodno
KUHINJSKO in SOBNO OPREMO.
Aleksandrova 28 — Pobrežje. 3693

Lenka

Preden je minilo poldne, je šel po mestu glas, da so najbolj v godlji filozofi s stanovanjem gospodične Elis, od katerih bosta najmanj dva izključena.

To novico je povedala gospa Roubinkova svojemu možu po kosilu, ko se mu je pri pipi nekoliko razkadila slaba volja. Gospodična Loti je na udobnem stolu pri oknu škodoželjno gledala Lenko, ki je zlagala prt z mize. Videla je, kako se je njena sorodnica zdržnila in prebledela, ter se prestrašena ozrla k teti.

»Ta bo še čudno končal! Tako mlad še, pa se drži novotarj in dela revolucijo. Pošteno si zasluži strogo kazen,« je malomarno govoril gospod Roubinek

in resno izpustil oblak dima.

Lenka, ki je najprej osupnila, je dvignila glavo in odšla. V dušo jo je užalila ta brezčutnost in omejenost.

»Ta bo še lepe zganjala!« je menišla Loti, ko je sestrična odšla.

»Ta bo še bolj trmasta! No, se bo že pokazalo!«

Od gospodične Elis je odšla hišna gosposdinja, ki ji je nehoti povzročila veliko skrb. Marinkina mati ji je namreč povedala, kaj je slišala o študentih, posebno o Vavreni in Fribortu.

Postarna gospodična je sedela v tesnobnem pričakovanju, da se vrne kateri filozofov.

Končno je zaropotalo na stopnicah in v sobo je stopil veseli Hanak.

»Ah, gospod Fribort, da ste vsaj pri-

šli. Srce se mi krči od bojazni. Povejte mi vse! Od kod ste prišli?«

»Od zaslišanja.«

»Ali je res, da — vas — da boste morali stran?«

Filozof se je zasmejal. »Spoditi bodo morali vso filozofijo. Vsi za enega!«

»In kaj, če se tako zgodi?«

Fribort se je znova zasmejal.

»In vi se še smejete? Ta sramota!«

»Nič slabega nisem storil. Branili smo staro šego.«

»Pa bo konec študij.«

»Kar mi je treba vedeti, da sem pošten državljani, to vem; knjigožer bi pa iz mene itak ne bil!«

»Pa Marinka?«

»Marinka? Rada me ima, pa me bo vzela, če bom kmet na Hani prav tako

kakor če bi bil advokat!«

»Kaj vi, toda gospod Vavrena! Kaj bi pa ta počel?«

»Si bodo že premislili preden bodo izključili tako izvrstnega študenta. Sicer pa, pater German se bo zavzel zanj in slednjič: ex moribus prima, cetera eminent!«

Gospodična, ki je imela že toliko let študente, se je naučila latinskih redov na sprječevalih in je dobro razumela Fribortove besede.

»Da bi le Bog dal! Ali je že konec zasliševanja?«

»Da, jutri bo že morda razglašena sodba.«

»Kje pa je gospod Vavrena?«

»K uri je šel.«

(Dalje.)